GAZETA POLSKA

Prenumerata w miejscu kwartalnie złp. 12. — Miesięcznie złp. 4. Nr pojedynczy gr. 10.

Nro 232

Prenumerata na prowincji z opłatą pocztową złp. 20 kwartalnie.

w Warszawie dnia 30 Sierpnia 1830 roku w Poniedziałek

WIADOMOSCI HANDLOWE

— Ruch w handlu wexlów zagranicznych na placu naszym był bardzo ożywiony w upływającym tygodniu. Przyczyną tego zdaie się być to, że niektórzy kapitaliści nasi, nie zaniedbują korzystać z pomyślnéj chwili nabywania po niskiéj cenie papierów publicznych tutejszo-krajowych na giełdach zagranicznych, gdzie przy panującéj tam ciszy w handlu papierów, przy braku gotowizny i przy znacznem spadnięciu z kursu papierów publicznych innych krajów, i nasze papiery naturalnym trybem i zwykłym biegiem w handlu, (w daleko jednak mniejszym stosunku), zniżyć się musiały (*).

Listy zastawne nie mały miały odbyt; i byłby niewątpliwie większy ich pokup, gdyby nie rozsiewano różnych wieści o nagłém ich spadnięciu w Berlinie; co jednak nie potwierdziło się, gdyż podług wiadomości powczorajszą pocztą ztamtąd odebranych, wiele papierów publicznych przy odejściu poczty było nawet żądanych i wyżéj je płacono. Obligacij udziałowych w znacznych partjach, już to na chwilową, już na późniejszą dostawę, można było nabyć po 360. Lecz amatorowie, chcący znaczne nawet zakupić partje, nie ofiarowali więcéj nad 354. Trudno więc było strony pogodzić.

Dowody kommissji centralnéj likwidacyjnéj, zaczęły być od niejakiego czasu przedmiotem w handlu papierów naszych. Wiele albowiem osób w pewnéj nadziei, że dowody wkrótce zrealizowane zostaną, pośpieszyło się z zakupieniem onych, płacąc po daleko wyższéj cenie, niż w wiadomościach handlowych kurs ich jest notowany. Lecz chwila obecna, wywiera swój wpływ na zniżenie ich kursu i na wstrzymanie ubiegania się w zakupowaniu onych.

(*) Rzeczywiście papiery Polskie były ostatnim razem na giełdach Niemieckich więcéj poszukiwane od innych i wyżej nieco stały; ale to przypisywano téj okoliczności: że bardzo mało znajdowało się na nich papierów Polskich gdy tymczasem innych było dostatkiem.

WIADOMOSCI KRAJOWE i ZAGRANICZNE

KRÓLESTWO POLSKIE.

— *Sprawo-zdanie z czynności Dyrekcji głównéj towarzystwa kredytowego ziemskiego od dnia 20 stycznia do 20 lipca 1830 r. (Dalszy ciąg i dokończenie).*

W piątéj pozycji kolumny credit położone są wpływy nadzwyczajne z wystąpień, kar, i t. p. stanowiące realny majątek towarzystwa i art. 163 prawa sejmowego do wolnéj dyspozycji komitetu zostawione, w summie złp. 220,942 gr. 26. Na tę należytość jest w kolumnie debet położony wyłączny fundusz pod pozycją 8 w summie zł. 159,996 gr. 14, oraz z gotowizny w kassie dyrekcji głównéj i zaległościach, w kwocie zł. 60,946 gr. 12; łącznie zł. 220,942 gr. 26. — Szósta pozycja credit obejmuje awansowane przez skarb summy na pierwsze zawiązanie się towarzystwa, na wystawienie listów zastawnych, wydatki administracyjne o ile wpływy art. 29 i 30 przeznaczone, na nie wystarczyły, zł. 1,860,759. Temu długowi odpowiadają w kolumnie debet pozycje 4 w summie zł. 1,169,493 gr. 9, pozycja 5ta w summie zł. 228,679 gr. 15 oraz zaległości na dobrach i remanentów w kassach dyrekcjów szczegółowych znajdujących się, kwota zł. 462,586 gr. 6; łącznie zł. 1,860,759. — Lecz z tego potrzeba będzie jeszcze strącić summę zł. 76,095 gr. 12 za koszta wystawienia listów zastawnych na pożyczkę skarbową, za delegacje do dóbr skarbowych i dodatek do wydatków administracyjnych w tém półroczu poniesionych, jak wyżej wykazano. — W siódméj pozycji kolumny w credit, położone są forszusowane przez dyrekcją główną za przystępujcych teraz do towarzystwa, właścicieli dóbr, procenta amortyzacyjne wynoszące razem zł. 835,745 gr. 6. Temu długowi odpowiadają należytości na dobrach tychże właścicieli w kolumnie 7 debet położone, wynoszące razem zł. 811,279; niemniéj z gotowizny jaką oni z ratą czerwcową r. b. do kassy wnieśli, zł. 18,483 gr. 12; zaległość w pozycji 3 debet wykazana zł. 5738 gr. 22; oraz z remanentów dyrekcjów szczegółowych zł. 244 gr. 2. Summa jak wyżéj zł. 835,745 gr. 6.

Rachunek kredytowanych amortyzacyjnych procentów za dobra, oraz upłaty i prowizje od tego na zysk towarzystwa porachowane, wyszczególnia dokładniéj oddzielny wykaz tu załączony pod literami *g. ł.* nakoniec 8ma pozycja kolumny credit billansu, okazuje depozyta, w moc art. 67 i 68 prawa, do banku przeniesione, oraz depozyta w dyrekcji głównéj będące, które to summy w dołączonym annexie wyszczególnione, mieszczą się równie w pozycji 9 debet, także annexem objaśnionéj i obejmują:

	Gotowizną.	List. zast.	Kuponami.
W kassie dyr. głów.	zł. 289,039 gr. 28.	zł. 4,303,800.	zł. 3,284,458.
W Banku Polskim	— 613,545 — 18.	— 6,284,500.	— 879,830.
w Ogóle	— 902,585 — 16.	— 10,588,300.	— 4,164,288.

W summie zaś listów w kassie dyrekcji głównéj znajdujących się, są oraz listy zastawne i kupony, które jako wykupione i umorzone, spalonemi będą.

Tym sposobem wyjaśniono jest, że na wszelkie należytości jakie od towarzystwa do zapłacenia przypadają; posiada toż towarzystwo dostateczne fundusze; szczególniéj zaś, że co do należytości za listy zastawne wylosowane i za kupony z półroczów upłynionych, dotąd niezrealizowane, posiadacze tychże pewni być mogą, że kiedykolwiek swojéj należytości zażądają, nigdy zawodu najmniejszego nie doznają.

Dyrekcja główna równie i w tém półroczu odbyła przez swoich delegowanych rewizje xiąg dyrekcij szczegółowych art. 141 prawa sejmowego przepisane: z protokółów i rapportów przez nich w téj mierze złożonych, nic nie miała do przedsiewzięcia i dysponowania, owszem się przekonała że wszystkie dyrekcje szczegółowe jednostajność w rachunkach i manipulacji i w ogólności porządek i gorliwość obywatelską we wszystkich działaniach coraz więcéj udowadniają.

Komitet Towarzystwa rozebrał już rachunki z lat 1826, 1827 i 1828. Na monita nad niemi zrobione, dyrekcje szczegółowe już co do roku 1826 objaśnienia swoje nadesłały, które łącznie z swemi odpowiedziami, dyrekcja główna wkrótce komitetowi złoży; co zaś do spostrzeżeń nad rachunkami z roku 1827 i 1828, takowe odebrawszy dopiéro z komitetu pod dniem 26 czerwca r. b., dołoży starania, aby ile być może najrychléj pozyskawszy od dyrekcji szczegółowych stósowne usprawiedliwienia, komitetowi wyjaśnionemi zostały. Chociaż dyrekcja główna w sumieniu swojém ma dostateczne przekonanie, że powierzone jéj obowiązki ściśle dopełnia; chociaż same rezultata najpewniejsze w téj mierze dają jéj świadectwo; żądać będzie przecież od komitetu pokwitowania § 55 dodatkowéj instrukcji zastrzeżonego i dalszych uwag, z których światła zawsze gotową jest korzystać.

Od zaprowadzenia władz Towarzystwa druga już zmiana członków stósownie do art. 100 prawa sejmowego następuje; z teraźniejszą traci znowu dyrekcja główna z swojego składu radców, którzy obecni przy początkowém rozwijaniu się instytucji mieli udział w zaprowadzeniu form i przepisów istniejącego dziś porządku. Oby wchodzący dziś i w czasach następnych, usiłowali zgłębić i przejąć się ich duchem; ich to ściśłe przestrzeganie sprawiło że dotąd nie zaszły zdarzenia któreby szkody Towarzystwu zrządziły, lub jego kredyt na chwilę zachwiały. Zaiste pomyślność Towarzystwa dopóty jest niewątpliwą, dopóki te przepisy i formy, przez urzędników władz Towarzystwa, choćby w rzeczach na pozór mało znaczących, ściśle będą wykonywane i dopóki komitet, jako władza kontrolująca, nad ich dopełnianiem troskliwie czuwać będzie. — W Warszawie dnia 2 sierpnia 1830 r. — Senator wojewoda prezes, (podpisano) *Miączyński*. Pisarz dyrekcji głównéj, (podpisano) *Drewnowski*.

— *Obwieszczenie*. — Gdy ogłoszona na dzień 28 b. m. i r. licytacja wydzierżawienia dochodów possessji Nro 2886 w Waszawie przy ulicy Wróbléj położonéj, została przeszkodzoną; wiadomo się przeto czyni, że wydzierżawienie takowéj possessji na rok 1 od świętego Michała roku b. zaczynając, w dniu 11 września roku bieżącego o godzinie 3 z południa, pod tym samym jak wyżéj numerem, niezawodnie dokonane zostanie. Licytacja zacznie się od summy złp. 300, inne warunki u podpisanego komornika przejrzane być mogą. — W Warszawie dnia 28 sierpnia 1830 r. — Karól *Folkierski*, komornik.

Wiadomości Warszawskie.

— Pamiętnik Sandomierski polecony został, w miesiącu lutym r. b. przez kommissją rządową wyznań religijnych i oświecenia publicznego, szkołom wyższym w królestwie Polskiém.

— P. Maxymiljan Straż, inżenjer spławów rzeki Kamiennéj, własnym kosztem wyjechał w tych dniach do Anglji, Niemiec i Francji, w zamiarze dalszego sposobienia się w naukach odpowiednich jego zawodowi.

— Donoszą z Poznania, że exekutorowie testamentu ś. p. xiędza Witkowskiego przekazali na rzecz instytutu dzieci moralnie zepsutych summę 1740 tal., a xiądz Kramarkiewicz w Ostrowie zmarły, zapisał na ten instytut 200 talarów.

— Śpiewacy Alpejscy przybyli do Warszawy. Wkrótce dadzą się słyszyć w Teatrze Narodowym.

— *Rzeczy Polskie w pismach zagranicznych*. — W Nro. 280 z r. 1829 pisma Niemieckiego: *Blaetter für litterarische Unterhaltung*, jest wspomnienie o Pamiętnikach Janczara, które r. 1828 wyszły w Warszawie u Gałęzowskiego. — W Nrze 281 tegoż pisma wspomniano o poemacie Seweryna Goszczyńskiego *Zamek Kaniowski*, wydanym 1828 r. w Warszawie. Recenzent Niemiecki przytaczając treść poematu, takie o nim nakoniec daje zdanie: » Krytycy Polscy o zasługach dzieła tego dzielą się w zdaniach. Sądzę, że do ich zdań ten mój jeszcze wyrok dodać mogę, że stósowniejsze obrobienie i większa jasność w wykładzie rzeczy, byłyby o wiele przyczyniły się do wzniesienia przyjemności poematu. Wszelako i w teraźniejszéj postaci swojéj, ma wiele pojedyńczych miejsc pięknych. « Jako przykład przytacza w przekładzie nierymowym pieśń szalonéj Ksenji. — W Nrze 192 z r. 1830 gazety Berlińskiéj Haudego, wychodzącéj pod redakcją S. H. Spikera, jest artykuł, o którym w onegdajszym Nrze G. P. wspomnieliśmy pokrótce. Osnowa jego następująca: » *Z Warszawy*. W krótkim czasie dano tu trzy razy *Anielę* Paera. Panna Gładkowska, uczennica tutejszego konserwatorjum, wystąpiła w roli głównéj, piérwszy raz na scenę, ale wystąpiła z wielkiém powodzeniem. Znawcy chwalą w niéj czystą intonację, dokładność wymowy i wyrazistość śpiéwu; co wszystko przez piękną i niewymuszoną grę swoję, podnosić umié. Instytut, z którego ta młoda artystka wychodzi, stanowi pod przewodnictwem panów Elsnera i Soliwy nową epokę dla muzyki w Polsce. Piérwszy z nich, professor kompozycji, znany jak najzaszczytniéj i za granicą, ukształcił już kilku wiele obiecujących kompozytorów jakimi są: pp. Orłowski, Chopin i inni którzy doznając zachęcenia ze strony opiekuńczego rządu, zaczęli silniéj uprawiać, to, niewiele jeszcze aż do téj chwili dotknięte u nas pole sztuki, przez co niemało się przyczynią z czasem do sławy narodu. Obszerniejszy wywód o stanie muzyki, a mianowicie pod względem ocenienia usiłowań panów Elsnera, Soliwy i Kurpińskiego, zachowujemy sobie na czas późniejszy. «

AUSTRJA. — *Z Wiednia, d. 19 sierpnia*. — Dnia 10 b. m. powrócił xiąże Meternich z Töplitz i natychmiast udał się do cesarza Jmci do Baden. — Koronacja arcyxięcia następcy tronu na króla Węgierskiego, odłożona została tymczasowie do dnia 28 września. — Wypadki Francuzkie przer-

wały ciszę panującą od niejakiego czasu w tutéjszéj dyplomacji. Wszyscy dyplomaci, znajdujący się przy dworze naszym są nadzwyczajnie czynni; ci którzy byli nieobecni, powrócili śpiesznie na miejsca swoje. — Arcyxiężna Zofja, małżonka arcy-xięcia Franciszka, drugiego syna cesarskiego, powiła syna.

ANGLJA. — *Z Londynu, d.* 20 *sierpnia.* — Dziennik *Courier* narzeka, że w Anglji znalazła rewolucja Francuzka więcéj przyjaciół, aniżeli spodziewać się należało, którzy jak się zdaje dążą do tego, aby obudzić w obudwóch krajach i utrzymywać ducha nieprzychylności dla wielu od dawna istnących i ciągle za użyteczne uznawanych instytucij. — Gdy niektóre dzienniki zarzuciły xięciu Wellingtonowi, że on nakłonił xięcia Polignaca do wiadomych kroków, doradzając mu listownie aby był stały i niewzruszony w przedsiewzięciach swoich; dziennik przeto nadworny umieścił artykuł zaprzeczający jak najwyraźniéj takiéj wieści. — Tenże dziennik zaprzecza, jakoby pan Lamb był już wybrany na posła do Paryża, aby powinszował wstąpienia na tron królowi Ludwikowi Filipowi I. Podobne poselstwo nieżwykło się wybierać (powiada wspomniony dziennik), przed odebraniem urzędowéj notifikacji ze strony posła obcego mocarstwa, o wstąpieniu na tron nowego monarchy; to więc co mówiono o panu Lamb nie jest prawdą.

— Donoszą z Douvres: — »Pan Fryderyk Lamb przybył tu w zeszły piątek i natychmiast odwiedził xiążęcia Wellingtona w pobliskim zamku Walmer. Wkrótce po swoim powrocie wsiadł na okręt i popłynął do Francji.« — Sprawujący interessa Francuzkie miewa co dzień narady z hr. Aberdeen w wydziale spraw zagranicznych. — Dnia 17 b. m. o godzinie 2 po południu zawinęły do Spidhead nie daleko Portsmouth obadwa okręty Amerykańskie Great Britain i Charles-Carrol w towarzystwie dwóch okrętów wojennych Francuzkich, które miały zatkniętą banderę trójkolorową. Deputacja złożona z Margrabiego Choiseul, xięcia Luxemburg i trzech innych szlachty, którzy w orszaku Karola X, i rodziny jego przybyli na tych okrętach z Francji, wysiadła natychmiast na ląd i udała się do Londynu, aby jak słychać, wyrobiła u rządu pozwolenie wylądowania dla króla Karola X, czego gubernator w Portsmouth odmówił. Wczoraj przed południem deputacja ta miała naradę z xięciem Wellingtonem i hrabią Aberdeen. Gazeta Goniec pisze, iż według udzielonych doniesień, Karol X krótki tylko czas myśli bawić w Anglji, i czekać tu odpowiedzi na zapytanie posłane do Wiednia, a potém udać się do krajów Austrjackich. — »Karól X (pisze daléj gazeta Goniec) pragnie unikać wszystkiego, coby w ciągu czasowego pobytu jego tu wystawić mogło w jakimkolwiek sposobie rząd Wielkiéj Brytanji na kłopot i dla tego chce być uważanym tylko za prywatnego człowieka. Dotychczas ile nam wiadomo, nic jeszcze nie rozstrzygniono względem miejsca, gdzie Karol X tymczasowie bawić będzie w Anglji.« — W ostatnim numerze swoim dodaje Goniec, iż margrabia Choiseul przeszłéj nocy (z dnia 19 na 20 b. m.) wyjechał do Southampton, a xiąże Luxemburg zrana udał się na powrót do Portsmouth. — Inne gazety donoszą z Cowes (portu dla okrętów kupieckich niedaleko Portsmouth), iż Karol X wczoraj po południu znajdował się jeszcze na okręcie *Great-Britain*, a xiężne Angouleme i Berry, oraz inne damy z orszaku, wysiadły na ląd, i zwiedziły zamek Norris, mieszkanie letnie zmarłego lorda Seymour, gdzie im się bardzo podobało. Xiąże Raguzy, xiąże Armand Polignac i baron de la Rue, którzy także z królem przybyli, otrzymali wczoraj paszport, aby mogli udać się do Londynu. Mniemają, iż Karol X życzy sobie bawić w zamku Norris, gdzie rodzina królewska chce żyć prywatnie. — Xiąże Wellington przyjąwszy znowu wczoraj rano odwiedziny xięcia Luxemburg i margr. Choiseul, wkrótce potém miał naradę z posłami Rossyjskim i Pruskim, a po południu rozmawiał z posłem Austrjackim xięciem Esterhazy.

FRANCJA. — *Z Paryża, d.* 20 *sierpnia.* — Jenerał Baudrand odebrał polecenie zawiadomienia rządu Angielskiego o wstąpieniu na tron teraźniejszego króla. Podobne zlecenie otrzymali: baron Athalin do Rossyjskiego, p. de St. Aulaire do Austrjackiego, a jenerał Belliard do Pruskiego rządu. — Za kilka dni ma być przedstawione izbom prawo względem odwołania i uwolnienia wygnanych i ponoszących inne kary za polityczne przestępstwa. Prawo rzeczone będzie także obejmować przestępstwa druku, oraz wykroczenia względem przepisów wydanych dla litografów, rysowników etc. — Deputowany i professor baron Thenard, został mianowany członkiem rady naukowéj. — *Quotidienne* zmieniła swego dyrektora; jest nim teraz pan de Brian. Nowa redakcja rozpoczyna swoje artykuły od oświadczenia, iż wątpi by nowy tron stał na mocniejszych zasadach niż dawny: albowiem gdy partja rewolucyjna dostała władzę w swoje ręce, przestraszone tém zdarzeniem stronnictwo przemysłowe, stawiło jéj nowy tron tylko jako zaporę, która wszystkich miała zaspokoić przeniesieniem korony na inną dynastję. Republikanów straszono obcemi mocarstwami, a bojaźliwych anarchją; wszystkim zaś stawiono w perspektywie zyskowne stosunki i posady. — Dwa statki Amerykańskie na których Karól X z orszakiem swoim do Anglji popłynął, zawinęły do brzegów Anglji niedaleko Portsmouth dnia 17 sierpnia. Natychmiast kilka osób z orszaku króla, wysiadłszy na ląd pojechało do Londynu, z prośbą o przyjęcie Karóla X w Anglji, gdzie gubernator w Portsmouth, miał mu zbronić wylądowania. Xiężne Angoulême i Berry wysiadły na ląd. Karól X myśli tylko czas krótki zabawić w Anglji i to w oczekiwaniu odpowiedzi od dworu Austrjackiego, potém uda się do Austrji; tymczasowo chce mieszkać w Anglji jako człowiek prywatny. — Dzienniki Francuzkie zajmują się ważną rozprawą, czy izba deputowanych ma być utrzymaną lub rozwiązaną? Dotąd przypuszczano tylko same zasady rewolucji; skutki zaś téj zasady zatamowane zostały zaraz w początku przez zbieg interesów, który opanowawszy władzę zwierzchniczą, zaprowadził reprezentację nadwątlając trzy władze prawodawcze. Tak działając, używało zgromadzenie władzy pozbawionéj prawności i sankcji; samo wydawało sobie rozkazy; czyniło to dla uniknienia anarchji, a bojaźń onéj poklaskiwała jego uzurpacji. Tymczasem zasada przypuszczona wymaga samowładnie idących za nią skutków. Kilka dzienników okazały się organami téj logiki wypadków, które nieustannie dążą do uzupełnienia się, i dla tego odwołano się do zgromadzenia wyborców, jako jedynie mogących nadać sankcję temu, co izba w imieniu ludu czyniła.

Jeżeli rząd nie uniknie rozwiązania izby, sam dopomoże do zepsucia źródła swojéj exystencji, przez to bowiem, gdyby poza izbą, która go mianowała, uznał zwierzchnią jéj władzę, uznałby tę zwierzchnią władzę w sobie. A tak zgromadzenie, któreby wynikło z tego odwołania, uczyniłoby powątpiéwające zapytanie o rządzie, i mogłoby ogłosić rzeczpospolitę, jak uznać konstytucję obecną. Snadno pojąć, jak łatwe to zapytanie i jakie będą z jednéj i drugiéj strony usiłowania. Z jednéj strony są interessa, z drugiéj dowody. «

NIDERLANDY. — *Z Hagi d.* 16 *sierpnia.* — Dnia 13 b. m. zaciągnięto do akt cywilnych kontrakt małżeństwa J. królew. Mci xiężniczki Marjanny z J. królew. Mcią xięciem Albrechtem Pruskim, a wczoraj (w niedzielę) ogłoszono publicznie pierwszą zapowiedź, stósownie do przepisów prawa. Ponieważ udzielona została dyspensa, druga zapowiedź nie będzie mieć miejsca. Slub odbędzie się d. 14 przyszłego miesiąca.

TURCJA.— *Z Ankony d.* 6 *sierpnia.* — Podług listów które odebrano tu z Korfu, trwają nieustanne rozruchy w Epirze i Albanji, przy których cierpią najwięcéj chrześcjanie. Blisko 5000 Albańczyków przeciąga po kraju napadając wsie i miasta które rabują. Osoby przybyłe przed kilkoma dniami z Olympu, zapewniają, że oddział Albańczyków wkroczył do Siatista i do Koroni, któreto cytadelle złupił. Zdaje się że chcą uderzyć na Beria. Wyszli wprawdzie na ich spotkanie paszowie Larissy i Saloniki, lecz nic przedsiewziąć nie mogli, bo część ich wojska regularnego przeszła do powstańców.

WŁOCHY. — *Z Neapolu dnia* 4 *sierpnia.* — Wczoraj o godzinie 11 przed południem, wylądował dej Algierski w towarzystwie swojego zięcia i 4 innych osób z swego orszaku, w instytucie kwarantanny, gdzie wsiadłszy do pojazdu udał się zaraz do Francuzkiego posła i konsula.— Mnóstwo ciekawych zebrało się na grobli portowéj dla widzenia deja. Między majtkami będącymi w porcie poznał on jednego, który był dawniéj w niewoli Algierskiéj, rozmawiał z nim bardzo uprzejmie i przyjął go do służby, ponieważ mówi dobrze po Arabsku. Nająwszy całą oberżę della Vittoria na mieszkanie, wrócił na pokład fregaty, któréj kapitan, pan Deletré, zaprosił go na wieczerzę. Dla załogi téj fregaty kazał bawiący tu teraz pan Ferronays (poseł Francuzki w Rzymie) wyprawić swoim kosztem ucztę. Wczorajszéj nocy wyłożono na ląd wszystkie kosztowności i sprzęty deja, a dzisiaj wysiadł na ląd cały dwór i harem jego. Kobiety, których jest 54, a dotego same murzynki, były mocno zasłonięte; otaczało je 30 Turków, a za nimi postępował dej z resztą orszaku aż do rzeczonéj gospody.

— *Z Rzymu dnia* 12 *sierpnia.* — Ojciec święty zniósł na zawsze utrzymujące się oddawna widowiska szczwania byków w Teatro Correa (Mauzoleum Augusta). — Dnia 8 b. m. śpiewano uroczyste *Te deum* w kościele Loretańskim, z powodu zawojowania Algieru.— Kardynał Vidoni, rodem z Kremony 1759 roku, umarł w nocy z 10 na 11 sierpnia.

WIADOMOSCI NAUKOWE.

Statystyka religijna Zjedn. Krajów Ameryki północnéj.

Ciekawy to jest widok dla zastanawiającego się nad cywilizacją ludów chrześcjańskich, ów podział wyznawców protestantyzmu na mnóstwo sekt których każdy prawie wyznawca jest teologiem. Ameryka północna najwięcéj ich liczy, sądzimy przeto że statystyczny rzut oka na nią pod tym względem, nie będzie obojętny dla naszych czytelników.

1) *Kongregacjonaliści Nowéj Anglji. a) Prawowierni.* Duchownych 800; członków 115,000. *b) Unitarze;* blisko 150 kongregacij.

2) *Prezbiterjanie.* Synodów 16; prezbiterjów 90; xięży 1289; kościołów 1946; członków 146,297: czyli 76 ludzi na jeden kościół.

3) *Kościół niemiecki reformowany.* Blizko 400 kościołów i 30,000 członków: czyli 75 ludzi na jeden kościół.

4) *Kościół holenderki reformowany,* 117 xięży; 155 kościołów.

5) *Kościół episkopalny,* 13 biskupów, 507 xięży; 5969 kościołów.

6) *Baptyści-kalwiniści połączeni,* 206 towarzystw; 4027 kościołów i 2749 xięży.

7) *Bracia Morawscy,* (Morawczyki) 23 kongregacij, 23 xięży i 6000 członków.

8) *Metodyści.* 3 biskupów; kaznodziejów chodzących z miejsca na miejsce 1533; kaznodziei nieczynnych dla podeszłego wieku 109; członków 421,105. Liczba miejscowych kaznodziejów niewiadoma.

9) *Lutrów ewangielików,* blisko 200 xięży i 800 kongregacji.

10) *Kościoł nowéj Jerozolimy,* (podobno Swedemborgistów). Xięży ordonatorów 8; xięży instruktorów 6.

11) *Towarzystwo chrześcjańskie,* od 800 do 1000 kościołów.

12) *Uniwersalistów,* od 200 do 300 kongregacij.

13) *Katolików* liczba niewiadoma; przed kilką laty rachowano ich do 600,000; dziś jest więcéj.

14) *Baptystów wolnéj woli,* 242 xięży i 335 kościołów.

15) *Przyjaciół,* czyli *Kwakrów* do 750,000 osób.

16) *Drżących* (trembleurs) 16 towarzystw, 40 kaznodziejów, i 5400 członków.

17) *Baptystów siódmego dnia,* 18 kościołów, 29 xięży, i 2826 członków.

18) *Baptystów o sześciu pryncipjach,* 15 kościołów, 20 xięży i 1500 członków.

19) *Tunkerów,* 33 kościoły, 30 xięży, 3000 członków.

20) *Mennonistów* 225 kościołów, 200 xięży i 20,000 członków.

21) *Baptystów wolnéj jedności,* 32 kościoły, 23 xięży i 1284 członków.

W Anglji jeszcze więcéj jest sekt; dzienniki tamtejsze donoszą teraz, że utworzyła się nowa, któréj dogmatem fundamentalnym jest, że kościoły chrześcjan powinny być w stajniach, dla tego że Zbawiciel urodził się w stajni. Jestto już sześćdziesiąta podobnego rodzaju sekta, licząc od czasów Henryka VIII.

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO I KOMP. PRZY ULICY ŻABIEJ Nr. 472.